

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 3/2025**

Het Hof vernietigt de Brusselse ordonnantie die voor het metroproject Noord-Albert voorziet in een afwijkende procedure voor de vergunningsaanvraag voor de ontmanteling van het interieur van het Zuidpaleis, maar handhaaft de gevolgen ervan

Voor het metroproject Noord-Albert moeten tunnels worden aangelegd onder het Zuidpaleis. Voor de bouwtechniek die momenteel wordt overwogen, moet het interieur van het Paleis worden ontmanteld, wat aanvankelijk niet gepland was. Daartoe moet de MIVB een aanvullende vergunning krijgen. Opdat die eventuele aanvraag snel zou kunnen worden onderzocht, nam de Brusselse wetgever een ordonnantie die in een afwijkende procedure voor dat project voorziet. De vzw « Inter-Environnement Bruxelles » en de vzw « Atelier de Recherche et d'Action Urbaines » (ARAU) vorderen de vernietiging van die ordonnantie.

Het Hof oordeelt dat die ordonnantie niet moest worden voorafgegaan door een milieueffectbeoordeling en dat zij het recht op een gezond leefmilieu niet schendt. Volgens het Hof is die ordonnantie evenwel discriminerend. Immers, hoewel het betrokken project uitzonderlijke kenmerken vertoont, zijn die daarom nog niet uniek. Het Hof vernietigt bijgevolg de bestreden ordonnantie. Het Hof handhaaft evenwel de gevolgen ervan om geen bijkomende vertragingen te veroorzaken en rekening te houden met onder meer de zware gevolgen van de stopzetting van de werken en de budgettaire gevolgen.

1. Context van de zaak

In het kader van het **metroproject Noord-Albert** kreeg de MIVB in 2019 een stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van het nieuwe metrostation Toots Thielemans, dat via tunnels moet worden verbonden met het premetrostation Lemonnier. Die tunnels moeten onder het Zuidpaleis lopen. De oorspronkelijk gekozen bouwtechniek (« jet grouting ») moest waarborgen dat het Zuidpaleis niet zou worden aangetast door de werken. De werken hebben evenwel aanzienlijke vertragingen opgelopen, onder meer wegens een conflict dat sinds 2021 gaande is tussen het consortium dat belast is met de werken en de MIVB met betrekking tot het feit of het gebruik van die techniek haalbaar is. Bijgevolg overweegt de MIVB om gebruik te maken van een andere techniek (« secanspalen ») waarvoor **het interieur van het Zuidpaleis moet worden ontmanteld**. Daartoe moet de MIVB een vergunning tot wijziging van de vergunning van 2019 krijgen. Opdat die eventuele aanvraag tot wijzigingsvergunning binnen een kortere termijn dan de gebruikelijke kan worden onderzocht, **nam de Brusselse wetgever op 5 oktober 2023 een ordonnantie tot regeling van een afwijkende procedure aan**¹. Die ordonnantie is enkel van toepassing op dat specifieke project, namelijk de volledige

¹ Ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 5 oktober 2023 « tot instelling van een specifieke behandelingsprocedure van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor de ontmanteling van het interieur van het Zuidpaleis en voor de wijziging van de vergunning die op 24 mei 2019 door de gemachtigde ambtenaar van

afbraak van het interieur van het Zuidpaleis, met uitzondering van de gevels, die gepaard gaat met de aanleg van een bovengrondse openbare ruimte. De vzw « Inter-Environnement Bruxelles » en de vzw « Atelier de Recherche et d'Action Urbaines » (ARAU) vorderen de vernietiging van die ordonnantie.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. Het gebrek aan een voorafgaande milieueffectbeoordeling (B.5-B.10)

De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden ordonnantie een vergunning is met betrekking tot een project dat aan een milieueffectbeoordeling is onderworpen. Volgens hen had die beoordeling moeten worden verricht vooraleer die ordonnantie werd aangenomen.

Het Hof stelt vast dat de bestreden ordonnantie het project zelf aan een milieueffectenstudie onderwerpt en bepaalt dat er een informatievergadering voor het publiek wordt georganiseerd. De bestreden ordonnantie regelt eveneens de procedure en de termijnen voor het onderzoek van de vergunningsaanvraag, termijnen die korter zijn dan de gebruikelijke. Daarenboven bepaalt zij dat de beslissing over de vergunningsaanvraag onder de bevoegdheid van de gemachtigde ambtenaar en, in geval van een beroep, onder die van de Brusselse Regering valt. Het Hof besluit hieruit dat de bestreden ordonnantie zelf niet de vergunning is, maar slechts het juridische kader bepaalt waarbinnen die vergunning kan worden afgegeven. Bijgevolg **moest de aanneming van die ordonnantie niet worden voorafgegaan door een milieueffectbeoordeling.**

Voorts doen de verzoekende partijen gelden dat de aard, de omvang en de kenmerken van het betrokken project reeds in ogenschouw werden genomen, uitgewerkt en bekrachtigd door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Volgens hen heeft de Brusselse Regering de alternatieven reeds onderzocht en verworpen.

Het Hof is van oordeel dat de beleidslijn voor een dergelijk grootschalig project noodzakelijkerwijs diende te worden vastgesteld door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vooraleer het project werd uitgewerkt. Volgens het Hof **loopt die beleidslijn niet vooruit op de beslissing over de vergunningsaanvraag die zou kunnen worden aangenomen door de gemachtigde ambtenaar of, in geval van een beroep, de Brusselse Regering.** Die beslissing moet worden genomen met inachtneming van de stedenbouwkundige regels, de beginselen van behoorlijk bestuur en de toepasselijke grondwettelijke en Europese normen. Wanneer de overheid die ervoor bevoegd is zich uit te spreken over de vergunningsaanvraag, zoals hier, ook betrokken is bij het betreffende project, komt het aan de Raad van State toe om, wanneer er bij hem een beroep aanhangig wordt gemaakt, in het bijzonder erop toe te zien dat die normen en beginselen worden nageleefd. Het Hof besluit hieruit dat de kritiek van de verzoekende partijen **niet gegrond** is.

2.2. De *standstill*-verplichting inzake leefmilieu (B.12-B.17.2)

De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden ordonnantie het beschermingsniveau van het recht op een gezond leefmilieu in aanzienlijke mate vermindert zonder redelijke verantwoording en aldus de *standstill*-verplichting schendt (artikel 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen met verschillende bepalingen van Europees recht).

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel werd afgeleverd ».

Ten eerste bekritisieren de verzoekende partijen het feit dat de aan de instanties toegekende termijn om hun advies uit te brengen, ingaat op de datum van verzending van de adviesaanvraag en niet op de datum van ontvangst.

Allereerst herinnert het Hof eraan dat de bestreden ordonnantie beoogt ervoor te zorgen dat het betrokken project kan worden voltooid binnen een termijn die niet aanzienlijk langer is dan de termijn waarin oorspronkelijk was voorzien. De adviesaanvragen worden in het onderhavige geval elektronisch verstrekt aan de betrokken instanties door de gemachtigde ambtenaar, zodat de data van verzending en ontvangst in beginsel samenvallen. Volgens het Hof komt het aan de gemachtigde ambtenaar toe om zich ervan te vergewissen dat de adviesaanvragen zijn ontvangen door bijvoorbeeld een ontvangstbewijs te vragen. Het Hof besluit hieruit dat de betwiste maatregel **redelijk verantwoord** is.

In de tweede plaats bekritisieren de verzoekende partijen de termijn waarover het begeleidingscomité beschikt, een termijn die korter is dan de gebruikelijke.

Het Hof beklemtoont dat het begeleidingscomité tot taak heeft erop toe te zien dat de studiegelastigde een volledige en kwaliteitsvolle studie levert. Vervolgens vergelijkt het Hof, wat het begeleidingscomité betreft, de gewone regeling met die van de bestreden ordonnantie, en komt het tot het besluit dat de bestreden ordonnantie **geen aanzienlijke vermindering** van het beschermingsniveau van het recht op een gezond leefmilieu met zich meebrengt.

Ten derde bekritisieren de verzoekende partijen het feit dat de geraadpleegde instanties, in tegenstelling tot wat het geval is in het kader van de gebruikelijke procedure, geen bijkomende studies kunnen aanvragen.

Het Hof beklemtoont dat de bestreden ordonnantie tot doel heeft de procedure te versnellen zodat de metrolijn Noord-Albert binnen een redelijke termijn kan worden geopend. Het Hof is van oordeel dat dat doel de betwiste maatregel **redelijk verantwoordt**.

2.3. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (B.18-B.23)

De verzoekende partijen voeren aan dat het discriminerend is dat de MIVB voor het betrokken project een afwijkende procedure geniet.

Het Hof is van oordeel dat het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie principieel niet verbiedt dat een wetgeving van toepassing is op één enkele persoon in het kader van een specifieke situatie. Er moet worden nagegaan of het eruit voortvloeiende verschil in behandeling op pertinente criteria van onderscheid berust die betrekking hebben op kenmerken die de betrokken situatie onderscheiden van vergelijkbare situaties.

Het Hof is van oordeel dat, **hoewel het juist is dat de kenmerken van het project waarop de bestreden ordonnantie betrekking heeft, uitzonderlijk zijn, ze daarom nog niet uniek zijn en bijgevolg niet verantwoord dat een regeling van toepassing op een specifiek project wordt ingevoerd**. Andere publieke en private projecten die aan dwingende vereisten van algemeen belang voldoen, kunnen immers een groot aantal personen betreffen en, in geval van vertragingen of impasses bij de voltooiing van de werken, zware gevolgen hebben voor de lokale openbare ruimte (bijvoorbeeld bepaalde omvangrijke werken met betrekking tot andere metrostations, stations en het spoorwegnet, verkeerstunnels, de bouw van een afvalwaterzuiveringsinstallatie, een sportstadion of nog gebouwen waarin een internationale

organisatie wordt ondergebracht). Het Hof besluit hieruit dat **de bestreden ordonnantie discriminerend is**.

3. Besluit

Het Hof **vernietigt de ordonnantie van 5 oktober 2023**. Het Hof beslist evenwel **om de gevolgen ervan te handhaven** teneinde geen bijkomende vertragingen te veroorzaken en rekening te houden met de zware gevolgen die de stopzetting van de werken heeft voor de lokale openbare ruimte en de mobiliteit, met de budgettaire gevolgen, alsook met de tijd die de Brusselse wetgever nodig heeft om opnieuw te onderzoeken of het opportuun is een afwijkende regeling in te voeren en in voorkomend geval een nieuwe wetgeving aan te nemen.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidsverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60

Volg het Hof via [LinkedIn](#)